

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ประกาศ

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๔๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง หลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุลของผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล

เรียน ปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๗๙๑๐ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔

๒. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๒ ๒๙๒๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๓. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๔๘๐๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕

๔. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๑๕๐๑ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖

๕. หนังสือกรุงเทพมหานคร ด่วนมาก ที่ กท ๐๔๐๖/๒๒๓๓ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

ตามที่กรมการปกครอง ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุลของผู้มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล ให้กรุงเทพมหานครทราบและแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ ถือปฏิบัติ และกรุงเทพมหานครได้หารือแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าวว่า นายทะเบียนท้องที่สามารถมีคำสั่งอนุญาตให้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุล “มายซิงเกอร์” (อ่านว่า 五一-ซิง-เก้อ) ได้หรือไม่ และสามารถนำพจนานุกรมที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตมาอ้างอิงความหมายได้หรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมการปกครอง ได้พิจารณาและอนุมัติให้จดทะเบียนชื่อสั่งการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อหารือของกรุงเทพมหานครแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. หลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุลของผู้มีสัญชาติไทย ประกอบด้วย

๑.๑ ชื่อตัว ต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมາภิไรย พระนามของพระราชินี ราชทินนาม และไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

๑.๒ ชื่อร้อง ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับชื่อตัว และต้องไม่พ้อง (ไม่ซ้ำ) กับชื่อสกุลของบุคคลอื่น เว้นแต่กรณีที่คู่สมรสใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยได้รับความยินยอมของฝ่ายนั้นแล้ว ตามหนังสือยินยอมให้ใช้ชื่อสกุลเป็นชื่อร้อง หรือกรณีบุตรใช้ชื่อสกุลของมาตรหรือบิดา เป็นชื่อร้องของตน

๑.๓ ชื่อสกุล ต้องมีลักษณะ ดังนี้ (๑) ไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับ พระปรมາภิไรย พระนามของพระราชินี หรือราชทินนาม เว้นแต่ ราชทินนามของตน ของบุพการี หรือของผู้สืบสันดาน (๒) ไม่ซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้รับพระราชทานจากพระมหาภัตtriย์ หรือชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือชื่อสกุลในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และฐานข้อมูลทะเบียนราชบูร (๓) ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย (๔) มีพยัญชนะไม่เกินสิบพยัญชนะ เว้นแต่กรณีใช้ราชทินนามเป็นชื่อสกุล และ (๕) ไม่ต้องห้ามตามประกาศห้ามให้ใช้ชื่อสกุล ที่ได้รับพระราชทานตามสกุลใช้ “ณ” นำหน้านามสกุล ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๔๔ ประกาศเพิ่มเครื่องหมายนามสกุลสำหรับราชศรีกุล ลงวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๕๔๔ ประกาศแก้เครื่องหมายนามสกุลสำหรับราชสกุล ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ ประกาศห้ามไม่ให้使用的ชื่อสกุลที่ใช้เป็นพระบรมนามาภิไรย มาใช้เป็นนามสกุล ลงวันที่ ๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๕๔๔ และประกาศห้ามไม่ให้使用的ชื่อสกุลที่ใช้เป็นนามสกุล ลงวันที่ ๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๕๔๘

๑.๔ ชื่อตัว ชื่อร้อง...

๑.๔ ชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุล ต้องเป็นคำหรือพยางค์เดียวกันจะเว้นวรรคไม่ได้ และต้องไม่มีคำเชื่อมอักษร สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายใด ๆ ที่มิได้กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายและหนังสือสั่งการ เกี่ยวกับทะเบียนชื่อบุคคล ตลอดจนต้องมีความหมายหรือคำแปลที่กำหนดในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรือพจนานุกรมฉบับอื่น ใช้ตัวสะกดตัวการันต์ถูกต้องตามหลักภาษาไทย และไม่ขัดต่อข้อบธรรมเนียม ประเพณีและความสงบเรียบร้อยของสังคม

๒. กรณีหลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุล “ต้องไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้นิยามความหมายของคำว่า “คำ” ความหมายหนึ่งไว้ว่า “เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิด โดยปกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งมีความหมายในตัว” ดังนั้น การสร้างคำที่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะโดยวิธีการนำพยัญชนะมาเรียงต่อกัน หรือประสานกับสรระและวรรณยุกต์ จะต้องมีความหมายในตัวจึงจะเรียกว่า “คำ” และความหมายของคำนั้น จะต้องไม่หยาบคาย ทั้งนี้ สำหรับคำที่ไม่เป็นภาษาไทยและรูปพยัญชนะที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มิได้จัดเก็บความหมายไว้ ก็จะต้องตรวจสอบว่าเป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศซึ่งมีที่มาปรากฏอยู่ใน พจนานุกรมฉบับอื่นที่เชื่อถือได้หรือไม่ หากปรากฏว่าเป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศก็ถือว่าเป็น “คำ”

๓. กรณีหลักเกณฑ์การตั้งชื่อสกุล “ต้องไม่ซ้ำกับชื่อสกุลพระราชทานจากพระมหาจัตุรี หรือชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือชื่อสกุลในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และฐานข้อมูลทะเบียนราชภูมิ” หากเป็นชื่อสกุลที่พ้องเสียงกับชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว แต่มีความหมายต่างกัน เช่น ประชาชนประสงค์ จะจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล “นิติวัทน์” ซึ่งมีความหมายว่า “คำพูดที่เป็นแบบแผน” และนายทะเบียนห้องที่ ตรวจสอบพบว่า พ้องเสียงกับชื่อสกุล “นิติวัฒน์” ซึ่งเป็นชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว แต่มีความหมายว่า “ความเจริญที่เป็นแบบแผน” เป็นต้น นายทะเบียนห้องที่ยอมสามารถใช้ดุลพินิจสั่งอนุญาตให้จดทะเบียน ตั้งชื่อสกุล “นิติวัทน์” ได้ แต่หากเป็นชื่อสกุลที่พ้องรูปและมีความหมายไม่ต่างกัน เช่น “บุญรัตน์สายยันห์” (อ่านว่า บุญ-รัด-ตะ-นะ-สา-ยัน) กับ “บุญรัตน์สายยันห์” (อ่านว่า บุน-รัด-สา-ยัน) ซึ่งมีความหมายเหมือนกันว่า “ความดีดังแก้วในiyam yein” นายทะเบียนห้องที่ยอมสามารถใช้ดุลพินิจสั่งไม่อนุญาตให้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุล “บุญรัตน์สายยันห์” และแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนห้องที่ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๒๓ เป็นต้น

๔. กรณีหลักเกณฑ์การตั้งชื่อร้อง “ต้องไม่พ้อง (ไม่ซ้ำ) กับชื่อสกุลของบุคคลอื่น” และการตั้งชื่อสกุล “ต้องไม่ซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือชื่อสกุลในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และฐานข้อมูลทะเบียนราชภูมิ” นายทะเบียนห้องที่จะต้องตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล หัวข้อ “ตรวจสอบชื่อสกุล เพื่อจัดตั้ง” หากพบว่าชื่อร้องและชื่อสกุลนั้นไม่ซ้ำกับชื่อสกุลของบุคคลอื่น และถูกต้องตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ยอมสามารถมีคำสั่งอนุญาตให้ด้วยหรือเปลี่ยนชื่อร้อง หรือจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลได้ ทั้งนี้ คำว่า “มายซิงเกอร์” (อ่านว่า 五一-ซิง-เก้อ) ซึ่งเขียนเป็นอักษรไทยตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษมาจากคำว่า “My singer” มีความหมายว่า “นักร้องของฉัน” ตามความเห็นของสำนักงานราชบัณฑิตยสถานนั้น มิได้พ้องเสียงหรือซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือชื่อสกุลในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และฐานข้อมูลทะเบียนราชภูมิแต่อย่างใด ดังนั้น หากนายทะเบียนห้องที่พิจารณาเห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีเหตุผล ความจำเป็นที่จะต้องจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเป็นสำเนียงภาษาต่างประเทศ ก็สามารถมีคำสั่งอนุญาต ให้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลดังกล่าวได้

๕. กรณีหลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุล “ต้องมีความหมายหรือคำแปลที่กำหนด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรือพจนานุกรมฉบับอื่น” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้นิยามความหมายของคำว่า “พจนานุกรม” หมายถึง “หนังสือว่าด้วยถ้อยคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง เรียงตามลำดับ

ตัวอักษร...

ตัวอักษร โดยทั่ว ๆ ไปจะบอกความหมายและที่มาของคำเป็นต้นด้วย” ดังนั้น นายทะเบียนห้องที่จึงสามารถตรวจสอบความหมายหรือคำเปลี่ยนของคำและรูปพยัญชนะที่ประชาชนประสงค์จะตั้งเป็นชื่อตัว ชื่อร้อง และชื่อสกุลได้จากพจนานุกรมที่เป็นรูปเล่มของหนังสือ และพจนานุกรมฉบับที่มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ หากนายทะเบียนห้องที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับความหมายหรือคำเปลี่ยนของคำที่ไม่เป็นภาษาไทย หรือรูปพยัญชนะต่าง ๆ ย่อมสามารถหารือไปยังสำนักงานราชบัณฑิตยสถานได้โดยตรง โดยมิต้องหารือผ่านไปยังกรรมการปกครองแต่อย่างใด

๖. กรณีประชาชนประสงค์จะขอเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อร้อง หรือจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล หรือตั้งชื่อสกุลใหม่ หากนายทะเบียนห้องที่พิจารณาเห็นว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในกฎหมาย และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับทะเบียนชื่อบุคคลกำหนด ย่อมสามารถมีคำสั่งอนุญาตในคำขอแบบ ๗.๑ และออกหนังสือสำคัญให้แก่ผู้ยื่นคำขอได้ ทั้งนี้ สำหรับกรณีประชาชนมีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อร้อง หรือจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเป็นสำเนียงภาษาต่างประเทศ ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของนายทะเบียนห้องที่ในการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ ซึ่งหากเห็นว่าขัดต่อหลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็สามารถมีคำสั่งไม่อนุญาตในคำขอแบบ ๗.๑ และแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนห้องที่ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ แล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนห้องที่ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจุบุรี จันทร์ตัน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. ๐ ๒๗๘๑ ๗๐๔๔ - ๙
โทรสาร ๐ ๒๗๘๑ ๗๐๔๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๗๔๑๐

กรรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๙๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติซื้อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

- อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติซื้อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘
 ๒. หนังสือกรรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๑๑ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๘
 ๓. หนังสือราชบัณฑิตยสถาน ที่ รธ ๐๐๐๔/๑๙๙๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๕
 ๔. หนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๒๘๒๑๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕
 ๕. หนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๑๕๔๙๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

ตามที่กรรมการปกครอง ได้แจ้งแนวทางการปฏิบัติงานด้านการทะเบียนซื้อบุคคล การที่บุคคล สัญชาติไทย ยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง และจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล ให้สำนักทะเบียนอำเภอ ในเขตพื้นที่จังหวัด และสำนักงานเขตในเขตกรุงเทพมหานครถือปฏิบัติ ปัจจุบันมีข่าวปรากฏตามสื่อสังคม ออนไลน์ และสื่อโซเชียลต่างๆ มีบุคคลสัญชาติไทยจำนวนมาก นิยมที่จะขอเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง และขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล โดยแจ้งเหตุผลต่อนายทะเบียนท้องที่ว่า เพื่อความเป็นสิริมงคล ซึ่งเป็นความเชื่อด้านดวงชะตาหรือโหราศาสตร์ แต่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุล อาจทำให้ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน สับสน และสงสัยว่าคำที่ออกตั้งชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล ดังกล่าว ถูกต้องหรือมีความหมายตามหลักภาษาไทยหรือไม่ ขณะเดียวกันยังมีบุคคลบางคนที่มีเจตนาทุจริต นำยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง และขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ เพื่อหลอกเลี้ยงหรือหลบหนี การดำเนินคดีอาญาหรือคดีแพ่งที่ได้กระทำการผิดในชื่อตัว ชื่อสกุลเดิม นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานของนายทะเบียนท้องที่ สำนักทะเบียนอำเภอ/สำนักงานเขต เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติดังนี้

๑. ให้นายทะเบียนท้องที่ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติซื้อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบกับหนังสือกรรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๑๑ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๘ หนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๒๘๒๑๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือกรรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๑ ๑๕๔๙๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยเคร่งครัด

๒. หากนายทะเบียนท้องที่พิจารณาแล้วเห็นว่า ชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล ที่ขอจดทะเบียนนั้น ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่สามารถยืนยันความหมายหรือคำแปลที่กำหนด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานหรือพจนานุกรมฉบับอื่น ใช้ตัวสะกดตัวการันต์ไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ตลอดจนชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุลที่ขอจดทะเบียนนั้น อาจจะขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและความสงบเรียบร้อย ของสังคม ให้นายทะเบียนท้องที่ชี้แจงแนะนำให้ประชาชนผู้ยื่นคำขอทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ต่อครอบครัวและบุตรหลานในอนาคต แต่หากผู้ยื่นคำขอยืนยันที่จะขอเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง หรือชื่อสกุล ดังกล่าว ในกรณี นายทะเบียนท้องที่สามารถใช้คุณพิจารณาสั่งมีอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง หรือตั้งชื่อสกุล โดยให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งในคำขอแบบ ช.๑ ให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นลายลักษณ์อักษร และ

/หากผู้ยื่น...

หากผู้ยื่นคำขอประสมค์จะอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนท้องที่ ให้ผู้ยื่นคำขออุทธรณ์เป็นหนังสือภายในสามสิบวัน นับแต่วันทราบคำสั่งต่อนายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาดำเนินการตามความในพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๙ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๓ และ ข้อ ๒๔ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบว่าหากผู้ยื่นคำขอไม่พอใจในคำนิจฉัย อันเป็นที่สุดของผู้พิจารณาอุทธรณ์ สามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามความในพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๒ ตามนัยหนังสือกรมการปกครองที่ นก ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๔๗๐ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งนายทะเบียนท้องที่ และนายทะเบียนท้องที่เขต ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ พุฒน้อย)

รองอธิบดีกรมการปกครอง ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

ส่วนการทะเบียนทั่วไป
ฝ่ายทะเบียนชื่อบุคคล
โทร. ๐ ๒๗๘๑ ๗๐๔๘ - ๙
โทรสาร ๐ ๒๗๘๑ ๗๐๔๙

ที่ มา ๐๓๐๙.๓/ว ๒๘๒๗

กรรมการปักครอง
ถนนอัมภูวดี กทม. ๑๐๒๐๐

๒๗) พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มา ๐๓๐๒/ว ๒๙๖๖ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๖

๒. หนังสือกรมการปักครอง ที่ มา ๐๓๑๐.๒/ว ๑๔๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๔

๓. หนังสือกรมการปักครอง ด่วนที่สุด ที่ มา ๐๓๐๙.๓/ว ๑๔๙ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๘

สั่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือราชบัณฑิตยสถาน ที่ รด ๐๐๐๔/๑๘๔๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕
จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่กระทรวงมหาดไทย และกรมการปักครอง ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การตั้งชื่อตัว ชื่อร่อง และชื่อสกุล ว่าต้องไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย โดยยึดถือคำแปลจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นหลักในการพิจารณาว่า คำใดมีความหมายหรือไม่ และนำมาระบบกันแล้วมีความหมายเหมาะสมหรือไม่ ตลอดจนผู้มีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อร่อง และชื่อสกุล ไม่เป็นภาษาไทย หากสามารถยืนยันความหมายหรือคำแปลได้ ก็ให้มายทะเบียนพิจารณาดำเนินการให้ ตลอดจนการอนุญาตให้ตั้งชื่อร่อง และชื่อสกุล จะต้องตรวจสอบคุณสมบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย นั้น

เนื่องจากปัจจุบันได้ปรากฏเรื่องการตั้งชื่อตัว ชื่อร่อง หรือชื่อสกุล ของประชาชนในสื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ นิตยสาร อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะกรณีการตั้งชื่อโดยการนำพยัญชนะ “ร” มาเรียงซ้อนกัน เช่น “รร” “รรร” “รรรร” หรือ “รรรรร” อันเป็นที่สิ่งสัยแก่ประชาชนโดยทั่วไปว่า คำที่ขอดึงชื่อตัว ชื่อร่อง หรือชื่อสกุลดังกล่าว ถูกต้องหรือมีความหมายตามหลักภาษาไทยหรือไม่ กรมการปักครอง จึงได้ออกหารือไปรษัทบัณฑิตยสถาน ซึ่งได้รับการชี้แจงตามข้อหารือดังนี้

๑. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นิยามความหมายคำว่า “คำ” ความหมายหนึ่งว่า “เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิด โดยปกติถือว่า เป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งมีความหมายในตัว” จากนิยามดังกล่าวแสดงว่า การสร้างคำที่เป็นลายลักษณ์อักษร ไม่ว่าจะโดยวิธีการนำพยัญชนะมาเรียงต่อกันหรือประสมกับสระและวรรณยุกต์ จะต้องมีความหมาย จึงจะเรียกว่า “คำ”

๒. คำในภาษาไทยที่มีรูปพยัญชนะเรียงต่อกัน หรือคำที่มีรูปพยัญชนะเพียงตัวเดียวท่านสามารถตรวจสอบได้จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. คำที่มีรูปพยัญชนะเรียงต่อกัน ซึ่งพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานไม่ได้เก็บไว้ต้องตรวจสอบว่าเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศซึ่งมิ่มมาปรากฏอยู่ในพจนานุกรมเล่มอื่นที่เชื่อถือได้หรือไม่หากปรากฏว่าเป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศ ก็ถือว่าเป็น “คำ” ทั้งนี้ไม่ปรากฏว่าเขียนรูป รร, รรร, รรรร หรือ รรรรร มีความหมายในภาษาไทยหรือมีความหมายในคำยืมจากภาษาต่างประเทศแต่อย่างใด

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนในการใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้ผู้ประสงค์ตั้งชื่อตัว ชื่อร่อง และชื่อสกุล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) กำหนดนายทะเบียนท้องที่จะต้องตรวจสอบชื่อสกุลที่มีผู้ยื่นคำขอตั้งชื่อสกุล หรือขอตั้งชื่อสกุลใหม่ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยเฉพาะการนำคำต้องห้ามมาประกอบเป็นชื่อสกุล เช่นต้องไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย หรือพระนามของพระราชินี ห้ามเอานามพระมหานคร และศัพท์ที่ใช้เป็นพระบรมนามาภิไธย มาใช้เป็นชื่อสกุล เป็นต้น ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึงอย่างเคร่งครัด

(๒) กรณีนายทะเบียนท้องที่ได้อนุญาตให้นุคคลตั้งชื่อตัว ชื่อร่อง หรือชื่อสกุลไปแล้ว ภายหลังตรวจสอบแล้วพบว่าชื่อตัว ชื่อร่อง หรือชื่อสกุลนั้น ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระบุไว้ เช่น กรณีการใช้คำต้องห้ามตามข้อ (๑) หรือกรณีที่นำพยัญชนะ “ร” มาซ้อนเรียงกันซึ่งไม่มีความหมายในภาษาไทยตามข้อ ๓ ให้แจ้งบุคคลดังกล่าวยื่นคำร้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงใช้คำให้ถูกต้อง

(๓) ให้นายทะเบียนท้องที่ รายงานผลการอนุมัติการจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลของนายทะเบียน ท้องที่ตามหนังสืออ้างถึง ๓ ส่งกรมการปกครองภายในห่วงระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสสถาพร ศรีภักดี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. ๐ ๒๗๙๗ ๘๐๑๙ ๑๙
โทรสาร ๐ ๒๗๙๗ ๘๐๑๙

ที่ รถ ๐๐๐๔ /๑๙๙๖

ราชบัณฑิตยสถาน
สำนักเสือป่า เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย

เรียน นายทะเบียนกลาง

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ นท ๐๓๐๙.๓/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านได้ขอหารือเกี่ยวกับการสร้างคำตามความหมายในหลักภาษาไทย ความลักษณะอ้างถึงทราบแล้ว นั้น

ราชบัณฑิตยสถานพิจารณาแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๑. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ นิยามความหมายคำว่า “คำ” ความหมายหนึ่งว่า “เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิด โดยปกติ ถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดซึ่งมีความหมายในตัว” จากนิยามดังกล่าวแสดงว่า การสร้างคำที่เป็นลายลักษณ์อักษรไม่ว่าจะโดยวิธีการนำพยัญชนะเรียงต่อกันหรือประสมกับสรรและวรรณยุกต์ จะต้องมีความหมายจึงจะเรียกว่า “คำ”

๒. คำในภาษาไทยที่มีรูปพยัญชนะเรียงต่อกัน หรือคำที่มีรูปพยัญชนะเพียงตัวเดียว ท่านสามารถตรวจสอบได้จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. คำที่มีรูปพยัญชนะเรียงต่อกัน ซึ่งพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานไม่ได้เก็บไว้ ต้องตรวจสอบว่าเป็นคำยืมภาษาต่างประเทศซึ่งมีที่มาปรากฏอยู่ในพจนานุกรมเล่มอื่นที่เชื่อถือได้หรือไม่ หากปรากฏว่าเป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศ ก็ถือว่าเป็น “คำ” ทั้งนี้ไม่ปรากฏว่าการเขียนรูป รร, รรร, รรรร หรือ รรรรร มีความหมายในภาษาไทยหรือมีความหมายในคำยืมจากภาษาต่างประเทศแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวกนกวนิช ชูชัยยะ)

เลขานุการราชบัณฑิตยสถาน

กองศึกกรรม

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖ – ๓๐ ต่อ ๓๐๒๕

โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๘๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ripub@royin.go.th

ที่ มหาดไทย ๐๓๐๙.๓/๕๘๐๖

สำนักทะเบียนกลาง
ถนนลำลูกกา ปท ๑๗๑๕๐

๓ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง หารือการขอตั้งชื่อบุคคล

เรียน ผู้อำนวยการกองสัญชาติและนิติกรณ์

อ้างถึง หนังสือกรมการกงสุล ด่วนมาก ที่ กต ๐๓๐๔/๑๐๒๙ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๒
 ถึงที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศห้ามมิให้ผู้ที่ไม่ได้รับพระราชทานนามสกุลใช้ “ณ” นำหน้านามสกุล
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มหาดไทย ๐๓๐๒/๒ ๒๙๖๖ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๖

ตามที่กรมการกงสุล แจ้งว่าได้รับคำร้องของนางภูชนิศา โนvac บุคคลสัญชาติไทย
 ขอให้แจ้งสถานเอกสารอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา กรณีการตั้งชื่อบุคคลในการแจ้งเกิดและออกสูติบัตร
 ให้กับบุตรซึ่งเกิดกับนายโนสเตียนร์ โนvac บุคคลสัญชาติสโลวีน โดยตั้งชื่อว่า “เด็กชายตรัย
 ณสยาม โนvac” ได้หรือไม่ นั้น

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง พิจารณาแล้วขอเรียนว่า

๑. กรณีผู้แจ้งเกิดขอตั้งชื่อบุตรว่าเด็กชาย ตรัย ณสยาม ไม่สามารถตั้งได้ เพราะชื่อตัว
 ต้องเป็นคำหรือพยางค์เดียวกันจะเว้นวรรคไม่ได้ แต่หากตั้งชื่อตัวว่า “ตรัย” และตั้งชื่อร้องว่า “ณสยาม”
 สามารถตั้งได้ เพราะเป็นการใช้ “ณ” ประกอบชื่อตัว ชื่อร้องหรือชื่อสกุลซึ่งตามพระราชบัญญัติ
 ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ไม่ได้ห้ามการใช้ “ณ” มาประกอบชื่อตัว ชื่อร้องหรือชื่อสกุล แต่ห้ามการใช้ “ณ”
 นำหน้าชื่อสกุล เช่น “ณ อุยธยา” ไว้ตามประกาศห้ามมิให้ผู้ที่ไม่ได้รับพระราชทานนามสกุลใช้ “ณ”
 นำหน้านามสกุล ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๕๕๘

๒. กรณีการตั้งชื่อตัวของบุตรว่า “ตรัยณสยาม” สามารถตั้งได้ เพราะเป็นคำที่เป็นพยางค์เดียวกัน
 และไม่เว้นวรรค ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาความหมายหรือคำแปลซึ่งต้องไม่ขัดต่อ มาตรา ๖
 แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มหาดไทย ๐๓๐๒/๒ ๒๙๖๖
 ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัลยานมิตร)
 รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
 อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๐๗๙-๙๗๐๙ โทรสาร ๐-๒๗๙๑-๗๐๑๙

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๑

กรรมการปักครอง
ถนนอัมภูวังค์ กท. ๑๐๒๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติการตั้งชื่อรอง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรรมการปักครอง ที่ มท ๐๔๐๒/๕๖๗๑ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

ด้วยกรรมการปักครองได้เคยมีหนังสือ ที่ มท ๐๔๐๒/๕๖๗๑ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ เรื่อง หารือทางปฏิบัติในการตั้งชื่อรอง ตอบข้อหารือของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับการตั้งชื่อรองตามนัย มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ว่าหลักเกณฑ์การตั้งชื่อรองเหมือนกับหลักเกณฑ์ การตั้งชื่อตัว และการตั้งชื่อรองจะต้องแจ้งการเกิดหรือตั้งตอนหลังก็ได้ การตั้งชื่อรองในลักษณะนี้ เป็นไปตามนัย มาตรา ๕ และไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ส่วนนัยมาตรา ๙ นั้น เป็นกรณีการมีชื่อรองอยู่แล้ว และประสมคุณขอเปลี่ยนชื่อรองเป็นอย่างอื่น ซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อมีผู้ขอตั้งชื่อรองให้ใช้แบบ ช. ๑ เป็นคำขอโดยอนุโลม เมื่อนายทะเบียนท้องที่ตามพระราชบัญญัติ ชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้รับคำขอแล้ว ให้ส่งคำขอต่อนายทะเบียนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ การทะเบียนรายภูมิ ตรวจสอบภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องถิ่น กับผลการตรวจสอบนั้นในคำขอเป็นหลักฐาน เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องและชื่อรอง ที่ขอตั้งไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ตามระเบียนกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งชื่อตัว ชื่อรอง ให้สั่งอนุญาตในคำขอ แล้วแจ้งนายทะเบียนท้องถิ่นทราบ เพื่อเพิ่มรายการชื่อรองในทะเบียนบ้าน

เนื่องจากกรรมการปักครองได้ตรวจสอบพบว่า สำนักทะเบียนบางแห่งได้ตั้งและระบุชื่อรอง ของบุคคลในลักษณะที่ไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับแนวทางการตั้งและระบุชื่อรองของบุคคลทั่วไป เช่น ได้ระบุชื่อรองไว้ภายในวงเล็บต่อจากชื่อตัว แล้วต่อด้วยชื่อสกุล บางกรณีได้ระบุชื่อรองต่อจากชื่อตัว โดยมีคำว่า “หรือ” นำหน้าชื่อรอง แล้วต่อด้วยชื่อสกุล หรือบางกรณีได้ระบุชื่อตัว ชื่อรอง และมีคำว่า “หรือ” ต่อท้ายชื่อรอง แล้วต่อด้วยชื่อสกุล

เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการตั้งและระบุชื่อร่องเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงให้สำนักทะเบียนถือปฏิบัติตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มหา ๐๔๐๒/๕๖๗๑ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๗๑ โดยเครื่องครัด การระบุชื่อร่องให้ระบุอยู่ระหว่างชื่อตัวและชื่อสกุลโดยเว้นวรรค ทั้งด้านหน้าและด้านหลังของชื่อร่อง ทั้งนี้ให้ระบุชื่อตัว ชื่อร่อง ชื่อสกุล ตามลำดับ มิให้ระบุชื่อร่องร่วมกับ หรือประกอบกับคำเชื่อมอักษร สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายใด ๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการเกี่ยวกับทะเบียนชื่อบุคคล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายรินญา อุดมทรัพย์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. ๐-๒๗๗๙๑-๗๐๘